

מי שאחזו פרק שביעי גימין

סח.

תורה אור

א) מיר ל' ב. ט' ק"א דלא
אישתא אמר כתיב ר' יון
ישמח לבב אנוש, א. ז' עיל
מושב, ד) י"א למניה,
ה) ג"י הערוך ערך כב' ג'
כוכב וכו' ע"ה י"א פ' פשי'
כוכב ל' קטן כמו כוכב
ל' י' ל' חגיגה דף כז.
ו) ומענית כב. א) פ' פרה
פ"ג מ"ב. ט) (מולין ח. א.)
ט) ויע' מ"ב וכו' זכנים ד:
ד"ה אכניס וכו' חולין י"ג.
ד"ה ומנה.

גלין הש"ס

תוס' ד"ה וכו' וכו' וכו'
י"א. ט' עיל דף ט' ע"ג
ובמ"ש על שם הגלין:

אינניב לן כסא דכספא. שהיו רואים אותו כך בסודריה וכו' וכו'
לזדוק מהו: אמרי ליה. לרש גלותא: דמיוורא. זמר זעלמ
שמין: מיכל אכלי וטעמי. טעמתי: חיורא לא עביד לן האידנא.
לא שמטנו הייס בדמה זעלמ שמין: **דזוכפא.** צעור היו צדקין
במקום ריסמנא זו צדק הירך
ותמללנו צעור שהוא לנן: **דאמר**
רב חסדא חיורא באוכמא לקומא
היא. טלמי לנן צעור שמור לקומא
היה שם בצער והפך העור לננן:
כרו ליה בירא. חפרו גומן שיפול
בו: **ושדו ליה ציפא.** השליכו
מחלל על פי הנזר כדי שלא יצין
ט) מושבו: **ליתי מר לית.** לשכב
במשכבו: **נחר ליה רב חסדא.**
עשה לו סימן כמו נחרת סומין
וירמיה ה): **א"ל.** רב ששם לינוקא
פסוק לי פסוקין: **נטה לך.** פסוק
הוא בנשהלל: **הדר מינא.** חזור
מעליה לימן או לשמאל: **בריכות.**
לחזק צדן זלונן: **הכא סרגינא.**
צבצב: **שידה ושידוין.** עד זכר
ועד נקבה: **שידה.** שידה עגלה
למרכבת נשים ושרים: **די שימינ.**
זכורו מקום: מה היא. מה דמותה
ומה טיבה. ויש אומרים שידה עגלה
ראש כולן ואמן איני יודע מאי היא:
הכי איצביד. עלי כלי בחול: **שמיר.**
צריה מששת ימי בראשית ואין כל
דבר קשה יכול לעמוד מפניו:
לאצני אפוד. דאמרינן במסכת
סוטה (דף מ"ח:) אצניס הללו אין
כותפין עליהם צדו שנאמר תפוחי
חותם ואין מסרטין עליהם באומל
שנאמר במלואתם שלא יהו חסרות
כלום אלא כותב עליהם צדו ומראה
לנן שמיר מנחון והן נבקעות
מחליהן: **כבשינהו.** כפאס ציפורין
לומר לו היכן הוא: **כבשינהו.**
לתן לשון מכבש של צבדים (שבת דף
קמ"ח): **היכל אישיה.** אשמדאי
שאוכל לכבוש: **צטורא פלן.** צהר
פלוגי: **כריא ליה בירא.** כרה לו
שם צור: **טיגרא.** אבן: **וחסמיה**
לגושפנקיה. צדקין שלה נגע ארס
בו גלות צור: **ובצבי דעמרא.**
גיוזת מר: **וויקי דחמרא.** נדוד
יין: **בירא מספאי.** צמוד ההר למטה
מזורו של אשמדאי: **ושפינהו למיא.**
כגון השופה יין (לחמיה ב"מ דף
ס). הרק מי צור העליון למוך התחתון
דכך נקב שנקב בשפה שצין שמי
הצורות ומתוך שהראשון קרקעיתו
גבוהה מתקבצת התחתון נרוקו
המים לתוכו מחליהן: **וספינהו.**
לנקבים שצין זה לזה כדי ששמיים יין
צעליון לא יזוב ממנו לתחתון: **וכרא**
בירא. אחרינה מעילאי לצורו של
אשמדאי: **ועמינהו.** מילא אותן שמי צורות
עפר כדי שלא יצין אשמדאי: **עמינהו.**
סמון כמתרגמינן סתמוס פלשמים
(בראשית ב') עמנון פלישתי: **כי אסא.**
אשמדאי: **סייריה לגושפנקיה.** ומלאו
שם: **לא סגי ליה.** לא יכול להתאפק:
רוה וגנא. נשתכר ונרס: **נחיש**
אסא. צניחו מן האלין: **ספמיה.**
גבר השללת סביב ואחרו שלא יוכל
ראשו לנאל: **הוה קא מפרול.** משתגע
ומתעסק לנחקה הימני: **דמרך.** הקצ"ה: **סח בי.** נחמך בו: **א' כזבא.** לריף קטן כמו כוכב לניידי:
דארמלפא. אלמנה הימה דרה בו:
איחננא

דאמר רב חסדא אוכמא בחיורא וחיורא באוכמא לקומא היא.
פירוש טלמי צעור לנן או טלמי לנן צעור שמור
אין זה אלא מחמת נגע שהיה שם הקשה רצינו חס דנמויר צריש
פרק בית שמאי (דף לא): משמע דלא מיירי רב חסדא אלל צעור
שמור צין שוריס לנניס שהשמור
מגרע כולם ומתקלקל מקחם על ידו
ופריך חסם ממתיני' דהמס דמשמע
שהלנן גרוע ומסיק דרב חסדא איירי
במורא דקרמנאי דהמס שמור גרוע
טפי ואור"ת דמרי מילי נינהו ומילתייה
דככא איירי בטלמי צעור שמור צין
ולנן צעור שמור והמס מיירי בצעור
שמור צין שוריס לנניס ונדע דכלל
הספרים ישנים לא גרסינן המס
במילתייה דרב חסדא אלל אומנא
בחיורא לקומא ותו לא וכן נראה
דאי גרסינן תרתייהו כמו הכל ונפרש
חד לטלמי וחד לשור צין השוריס
חס כן מאי פריך המס דמנע ליה
דאוכמא בחיורא קאי אשור צין
השוריס נימא איכפא ולא יקשה כלום.
רצינו תס: **איכא** שפיך דאייתי
בשה לאצני אפוד. הכל משמע
דלאצני אפוד צני שמיר ובפ"ק
דקידושין (דף לא.) גבי עובדא דדמא
צן נתייה צקוס ממנו אצניס לאפוד
זה היה צביט שני מדקאמר לשנה
נולדה לו פרה אדומה בו' דצביט
ראשון לא עשו פרה כדאמר' עניה
עשה עזרא ואס כן היה שמיר צביט
שני ואין להקשות דצפרק צמר
דסוטה (דף מ"ח.) תנן משמטו
נביאים הראשונים צטלו אורים
ותומים ומשחזר ציט המקדש צטל
שמיר דהיינו ציט המקדש שני מדנקט
ציט המקדש סתם והחס בצמר
נקט ציט המקדש ראשון על מילי
אורייתו ועוד מדלא ערבניהו צדי
אורים ותומים והיו ליה למימני משמטו
נביאים הראשונים צטלו אורים
ותומים והשמיר דמשמטו נביאים
הראשונים היינו משחזר ציט המקדש
ראשון צטלו אורים ותומים ונריך
לומר שהמרוהו מימני שלמה עד
חורבן ציט שני הקשה ה"ר אלחנן
במסכת ע"ז צפ' ר' ישמעאל (דף
צג:) גבי אצני מוצנע ששקלס אצני
יון ליצרניהו אצניס שלמות אמר
רמנא ליצרניהו לא תניף עליהם
בדול אמר רמנא וליצרניהו ע"י
שמיר ואומר ר"י דע"י שמיר אין
נעשין חלקות דחגיגת צפורן פוסלת
במוצנא ט) והך סוגיא אמיא כמ"ד
בסוטה (דף מ"ח:) דליצטרין שמיר
לאצני ציט המקדש והא דכתיב
מגוררות צמגינה מוקי לה באצני
ציטו ט'): זיל אייתי שידה בו'. כי לא
רלו לשאל בצוריס ותומים כשיוכלין
לשאל על ידי דבר אחר:
ובתיב זנות ויין ותירוש. אף על
פי שזה הפסוק לא נכתב
עדיין היו יודעין כמו ארור
עושה מלאכה ה' רמיה צפ'
לא יחפור (צ"ד דף ק"א) ° גבי יואב:
לצדוקתי

1. ויאמר לו אבנך נטה
לך על ימיןך או על
שמאלך ואחר לך אחר
מהנערם וקח לך את
חלצתו ולא אבה
עשהאל לסייר מאתחיו:
שמואל ב ב כ כ
2. כנשתי לי גם בסוף
והב וסגלתי מלקיבם
המדינית עשיתי לי
שרים ושרות ותענות
בני האדם שדה ושרות:
קהלת ב ח
3. והבית בהנחנו אבן
שלמה מסע נבנה
ומקבות והגרון כל כלי
ברזל לא נשעמו בבית
בהנחתה מליכה א ר ז
4. לץ היין המה שבר
יכל שנה בו לא יחכב:
משלי כ א
5. זנות ויין ותירוש יקח
לב:
הושע ד יא

מגוררות צמגינה מוקי לה באצני
ציטו ט'): זיל אייתי שידה בו'. כי לא
רלו לשאל בצוריס ותומים כשיוכלין
לשאל על ידי דבר אחר:
ובתיב זנות ויין ותירוש. אף על
פי שזה הפסוק לא נכתב
עדיין היו יודעין כמו ארור
עושה מלאכה ה' רמיה צפ'
לא יחפור (צ"ד דף ק"א) ° גבי יואב:
לצדוקתי

מגוררות צמגינה מוקי לה באצני
ציטו ט'): זיל אייתי שידה בו'. כי לא
רלו לשאל בצוריס ותומים כשיוכלין
לשאל על ידי דבר אחר:
ובתיב זנות ויין ותירוש. אף על
פי שזה הפסוק לא נכתב
עדיין היו יודעין כמו ארור
עושה מלאכה ה' רמיה צפ'
לא יחפור (צ"ד דף ק"א) ° גבי יואב:
לצדוקתי

1. בארץ אפים יפתח קצין ולשון רכה תשבר גרם: משלי כה טו
 2. אל מוציא ממצרים פתועפת ראם לו יאכל גוים צרו ועצמותיהם יגרם וחרפו ימחץ:
 במדבר כד ח
 3. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש: קהלת א ג
 4. וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם לא מנעתי את לבי מכל שמחה כי לבי שחמ מקל עמלי וזה היה חלקי מקל עמלי: קהלת ב י
 5. אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם: קהלת א יב
 6. הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל: כלם אחוזי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: שיר השירים ג ח-ח

ואיחננא ליה. לימשך מעליו שלא יחוף בו: כפא לקומסיה. לנד אחר ואיסתלק עוני כתיפו מן הצית: ולשון רכה תשבר גרם. על ידי לשון רכה שחננה מענה רך נשברה ענמי: אסקיה. העלהו להטותו אל הדרך: רויא. שיכור: אסקיה. אל הדרך: חוה הדווסא דהוו ממדי לה. ראה הנספת כלה שהיו מרבין בשמחה מהל: אנסיה משפיה. שמה הרבה: גנדו מיכלא מיניה. משכו ידיכם מלהאכילו כי אם מעט: קניא. קנה: דמסימן ליה אשבוטסיה. מלחמינו נשבעתו כששבע לו להחזירו לו: דליו כהו ישוב. של זרעיס ואלונות להתפרנס סס: ופקע עורא. מתבקע מעט כמין חרץ עד שמשליך סס וזע האילנות וגדלים אילנות סס ומתפרנס מהס: נדקו קניא. נדקו עד שהיו נקאיין היכן יש קן של דוסיפת דהוו תרנגולא כנא: זוגיסא. זוכית כני שיראה את בניו ולא יוכל ליכנס אלסם ויהא נרץ לשמיר לבקע הזוכית: רמא ציה. שלותו של שלמה קנא: חק נפשיה. התרנגול: אסקיה. מה חששת לו: ובעיא מינטר ליכס קטן. עד שינא סמי עשרות ויהא רחוי לחליפה ויוזע היה זה שעמדה להמתין שלש עשרה שנה: שבעה יומי ליש ליה. אינו בטוח לחיות שבעה ימים שמה למחר ימות: אכי גוא. מחמתו היה חוצר גדול וזה וכסף עמון: פרסיה גביה. איחר אללו שלמה לאשמדאי. תרם בלשון ארמי איחור כדלמרינ

נצבא קמא (דף פ:): מאן תרם ניתרם שמואל: הוה קאי לחודיה. שלמה אלל אשמדאי: כסועפות ראס לו. להקדוש ברוך הוא יש לו מועפות ראמים למשלחמו וליפרע פורענות בשליחותו: מאי רבוסיכו. שנשמחם הקציה בסס: עוקסף. טבעתו היה סס חקוק עליה: פסקיה. דמהו: גנדו. לבשו. ונציאורי טהרות דרב האיו) ראיסי קודו מקידה של חרס לשמות מים (סוטה דף לב:): לא סריך. אינו נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים שזה אומר היימי מלך ואינו אומר דבר שטות אחרת: נדקו ככרעיה. שרגליו של שד דומות לשל תרנגולים: נמוקי קאסי. אינו נה לשכב יתף אללא בשליחות קאללונ"ש נלע"ו: מלך והדיוט. היה שלמה לא חור שוב למלכותו: נדמא דרישא. חולי כחב הראש הבא מחמת דס: שורבינא. מין ארז כדלמרינן כראש השנה (דף כג). תאשור שורבינא: ונינא. ערבה: וסא דרא. הדס למ: חילפא. אפסע עץ ששמו פופלי"ר: וחילטי ימא. גירופלי"ר: וכלא. מין עשב: ורדא. רוס"א: דקאי כמד דרא. כל עלין שלו מזד אחד זה למעלה מזה: ללליחא. כחב חזי הראש: בווא סורא. צדינר של כסף נרוץ ישמטנו: להאי גיסא דכאיני ליה. שחוב הדס על חזי הראש שסס הכחב: וליסליי. לתרנגולא שמוט: כסיסי דכנא. בנחוחות הפמח: לנזוקתי

6) גיי העיקר עקן תרה (ג' תרהיה). (ס פי בלע לשלמה ס"א נלעה ופי בלע לפחא מ"ד. א) ס"א וכתיב וזה. (ד) סנהדרין כ: (ה) מגילה יא: (ו) נעטרן עקן מלך פי (חמרי"ו). (ז) כלס ספ"ו (ח) יחל עקן מלכות ראשונה שמלך על העליונים. (ט) נעטרן נביא.

גליון הש"ס
 רש"י ד"ה יבלא סין עשב. וכן בחולין דף קה ע"ב כרך ריפחא איבלא:

לעזי רש"י
 קאלצוני"ש [קלצוני"ש]. גרב. נעל קל. פופלי"ר. צפצפה. גירופלי"ר. קפול (פחה). רוס"א [רוש"א]. וזה.

מוסף רש"י
 וחד אמר בגנוד. עלמו. ובסדר טהרות (כלס פט"ו) פירש רב האי מקידה היל מקידה של מרש דומה לו חד אמר קודו וחד אמר מקלו (ויק"ר פ' אמרי) והוא מקידה ששמה בה מים (סנהדרין כ:). מלך והדיוט. וסוג לא חור למלכותו (סו).

לא מסיר לי לשרא דימא מסיר ליה ולא יהיב ליה אלא לתרנגולא ברא דמהימן ליה אשבוטתיה ומאי עבד ביה ממטי ליה לטורי דלית בהו ישוב ומנח לה אשינא דטורא ופקע טורא ומגקיס מייתי ביוזני מאילני ושדי התם והוי ישוב והיינו דמתרגמין נגר טורא בדקו קניא דתרנגולא ברא דאית ליה בני וחפיה לקיניה זוגיתא חיוורת כי אחא בעי למיעל ולא מצי אול אייתי שמירא ואותביה עלויה רמא ביה קלא שדייה שקליה אול חנק נפשיה אשבוטתיה אמר ליה בניו מאי מעמא כי חזיתיה להווא אלהוא סמיא דהוה קא טעי באורחא אסקיתיה לאורחיה אמר ליה מכרו עליה ברקיעא דצדיק גמור הוא ומאן דעבד ליה ניחא נפשיה וזי לעלמא דאתי ומאי מעמא כי חזיתיה להווא רויא דקטעי באורחא אסקיתיה לאורחיה א"ל מכרו עליה ברקיעא דרשע גמור הוא ועבדי ליה ניחא נפשיה כי היכי דליכליה לעלמא מאי מעמא כי חזיתיה להווא חרוותא בבית אמר ליה בעי מימת גברא בנו תלחין יומין ובעיא מינטר ליכס קטן תליסרי שנין מאי מעמא כי שמעתיה להווא גברא דאמר ליה לאושכפא עביד לי מסאני לשב שנין אחיבת אמר ליה ההוא שבעה יומי לית ליה מסאני לשב שנין בעי מ"ט כי חזיתיה להווא קסמא דהוה קסים אחיבת אמר ליה דהוה יתיב אכי גוא דמלכא לקסום מאי דאיכא תותיה⁶ תרחיה גביה עד דבנייה לבית המקדש יומא חד הוה קאי לחודיה אמר ליה כתיב² כתועפות ראם לו ואמרינן כתועפות אלו מלאכי השרת ראם אלו השדים מאי רבותיכו מינן א"ל שקול שושילתא מינאי והב לי עזקתך ואחוי לך רבותאי שקליה לשושילתא מיניה ויהיב ליה עזקתיה⁷ בלעיה אותביה לחד גפיה ברקיעא ולחד גפיה בארעא פתקיה ארבע מאה פרסי על ההיא שעתא אמר שלמה³ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש⁴ וזה היה חלקי מכל עמלי⁵ מאי וזה רב ושמואל חד אמר מקלו וחד אמר בגנוד היה מחזור על הפתחים כל היכא דמטא אמר⁵ אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים כי מטא גבי סנהדרין אמרו רבנן מכדי שוטה בחדא מילתא לא סריך מאי האי אמרו ליה לבניהו קא בעי לך מלכא לגביה אמר להו לא שלחו להו למלכוותא קאתי מלכא לגבייכו שלחו להו אין קאתי שלחו להו בידקו בכרעיה שלחו להו במוקי קאתי וקא תבע להו בנידותיהו וקא תבע לה נמי לבת שבע אימיה אתויה לשלמה והבו ליה עזקתא ושושילתא דחקוק עליה שם כי עייל חזייה פרח ואפילו הכי הוה ליה ביעתותא מיניה והיינו דכתיב⁶ הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות⁶ רב ושמואל חד אמר מלך והדיוט וחד אמר מלך והדיוט ומלך: לדמא דרישא ליתי שורבינא ובינא ואסא דרא ויתא וחילפי¹⁰ וחילפי דימא ויבלא ולישלוקיניהו בהדי הדדי ולגפול תלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ותלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ואי לא ליתי ורדא חוורא דקאי בחד דרא ולישלקיה ולינטול שיתין כסי אהאי גיסא דרישא ושיתין כסי אהאי גיסא דרישא לצליחתא ליתי תרנגולא ברא ולישחמיה בווא חוורא אהווא גיסא דכיב ליה ונודהר מדמיה דלא לסמיניהו לעיניה וליתלייה בסופא דכבא דכי עייל חייף ביה וכי נפיק חייף ביה לברוקתי

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

לכרוקסי. חולי שבצען שקורין טייל"א:
גוונן מחמת זקנה: ונייבשה בטולא.
הרמי מנפא כוחלא וחדא מנפא מיניה.
ממנו: **הנפא מכחלי.** מכחול הוא כנף
עץ שטוטל צו הכחול ונומן צעין:
הנפא מכחלי. שלשה פעמים: לימלי.
ישם צעינו: דאי לא. מחדה דלא
לימלי טפי פקע עיניה: לשכרירי
דליילא. סגורים הנפאות על האדם
צלילה: שודרא ברקא. חבל של שער
בהמה ושל זנב סוס ופרה: וניסר
חדא כרעא מיניה וחדא כרעא
מלכבא. יקטור אחד מרגליו ורגל
הכלב צעני ראשי החבל: ונערפו
ינוקא חספא אכרייהו. יקשקשו מיעוקות
שכרי מרקיס אחריו: ויאמרו. לחש
זה: **אסא כלבא אכסא חרנגול.**
זקן כלב שוטט חרנגול: אומלי.
חמיות צער: ונחבייהו ניהליה.
צני החמית להגן אומני צניורה
די טשא: קלקלי. אשפות: ליפשוט.
ימיר הקשר מרגלו: ככייסא דענייהו.
צבט עינו: סומקי. טחוליס:
אחספא דאומנא. כלי חרס מנוול
שמתקין לתוכו דם: ונימא ליה טורא.
לפתחיה בן לי וחיכול: פטי שילא
כו'. לחש הוא: טעם דלי בני
כסף. לחש הוא: אשלא דטוריא. חבל
של מטיש: וקורטשא. יביר של
מוסין: ומוריקא. קרו"ג: וסומקא
דלובבא. דבר ארום הגדל צלול:
ונגיל פטיילא. לשון גדילים. יעשה
פתילה מן האמר: ולטמיש כחלא.
יערה בחומץ: ונינדיל. יגלגלו
חשך ודבק האפר בו: ונשוו עליהו.
דרך מרוב: סריך. נדבק הקש
דמם: גילא. אישטריי"ס: כיון.
דדמא לכבדא שהיא תלויה למטה מן
הריאה עולה למעלה ונפיק דרך
הפה: אימר אטמוסי אסמא. כולה
כבדא ולא נשמיר הימנה כלום ונפל
לריאה דרך קנה הכבד שמתחבר
לקנה של ריאה: כוני מלא אגרוף:
פירמא דסילקא. קנינת מרדים
מנידור"א: פרידא. מין עשב ויי"א
מדייריש"ש: וכנגדן. כשיעור כל
אלו: כנפא פטירפא. אנטריי"ל של
בהמה שהיתה פטר רחם לאמה:
לכבא. חולי השנים הפנימים: סומא
יחידא. ראש שום שלל היה צו אלף
ללע אחד: ונמרסייהו. יסקטו:
אטורפא דלוינא. על צפון של
צוהן יד: ונודהר לכשיריה. שלל יגע
אותו שום צצצרו: דקסי לחיורהו.
זרע: לחיגי. אצבעות הגדילים

הכא משמע דיז לה רפואה וכן צפ' המוליא יין
(שבת 77 עמ.) נמי קאמר שכן כוולין לברוקסי
וקשה דבצבכות (77 לה): חשיב ליה גבי מומין הקצונין ואומר
רבינו יחזק דכל מה שאינו עובר מאיליו או ע"י רפואה קלה חשיב
מום קצבו אי נמי רפואה דהכא
ודהמוליא היינו בתמילת החולי אבל
צטוף החולי אין לו רפואה:
לכבא. שנים כדפי צקונטרס
כאן ולא כמו שפירש
צעלמא (ע"ז 77 כת.ו) דהיינו חייכים
מדאמרין צעריי פסחים (77 ק"ג)
לא מעקר ככא וכן בחולין (77 ע'):
נמור ככי ועיני דגברי וזה
לא שייך לומר בחניכיים:
77
וליתבינהו ניהליה בצינורא דדשא וניכלינהו
לפשוט שודרא ברקא ונימרו הכי שברירי דפלוני בר
פלוניתא וליחרו לכלבא בביתא דעיניה לשברירי דיממא לית
שבעה סומקי מגווא דחיותא ונישוינהו אחספא דאומנא וליתיב איהו מגואי
ואיניש אחרניא מאברא ונימא ליה עירא הב לי דאיכול ונימא ליה אהך
פתוהא סב איכול ובתר דאיכול ליתבריה לחספא דאי לא הדרי עליוהי לדמא
דאתי מנחירא ליתי גברא כהן דשמיה לוי וליכתוב ליה לוי למפרע ואי לא
ליתי איניש מעלמא וניכתוב ליה אנא פפי שילא בר סומקי למפרע ואי לא
ניכתוב ליה הכי טעם דלי בני כסף טעם דלי בני פגם ואי לא ליתי עיקרא
דאספסתא ואשלא דפרוייא עתיקא וקורטשא ומוריקי וסומקא דלולבא
ונקלינהו בהדי הדדי וליתי גבבא דעמרא וניגדול תרתי פתילתא ולטמיש
בחלא וניגדבל בקיטמא דין וניתוב בנחיריה ואי לא ליתוי אמת המים דאזלת
ממורה כלפי מערב ונפסע וניקום חד כרעא להאי גיסא וחד כרעא להאי
גיסא ונישקול טינא בידיה דימינא מתותי כרעא דשמאליה ובידיה דשמאלא
מתותי כרעא דימיניה וניגדול תרתי פתילתא דעמרא וניטמיש בטינא וניתוב
בנחיריה ואי לא ליתוב תותי מרובא וניתו מיא ולישרו עליה ולימרו כי היכי
דפסקי הני מיא ליפסוק דמיה דפלניא בר פלניא דלמא דאתי מפומא
בדקנין ליה בגילא דחיטתא אי סריך מריאה קאתי ואית ליה תקנתא ואי לא
מכבדא קאתי ולית ליה תקנתא אמר ליה רב אמר לרב אשי והאנן איפכא
תנן וניטל הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה אמר
ליה כיון דמפומיה קאתי אימר איתמוחי איתמח אמר מר אי מריאה קאתי
אית ליה תקנתא מאי תקנתיה ליתי שבעה וכונו מפירמא דסילקא ושבעה כוני
פירמא דכרתי וחמשה כוני פרידא ותלתא כוני דטלפחי וכונא דכמונא וכונא
דחבלי וכנגדן כנתא פטירתא וליבשיל וליכול ולישתי אבתריה שיכרא חריפא
דטבת לכבא אמר רבה בר רב הונא ליתי תומא יחידא ונימרסיה במישחא
ומילחא ונתביה אטופראי דאלינא דההוא גיסא דכייב ליה ונהדר ליה גרנפא
דלישא וניזדהר לבישריה דקשי לחיורהו אמר רבי יוחנן וחינן כחומתי כי
ממרו ועיקרא דחומתי עדיף מממרו וניקוט בפומיה הני לאוקומי לבשולי לית
פארי דריש נפייא וטלפחי בעפרייהו ושובלילתא והומרתא דכשותא וניקוט
כאמגוזא בפומיה לאיפתוחי לינפח ליה חבריה תחלי חורחא בגילא דחיטתא
לאסוקי ליתי עפרא מטולא דבית הכסא וניגבול ברוכשא וניכול דמלי תרוורא
לברסם ליתי כי פיסתקא דנישדור וכי אמגוזא דחלבניתא דובשניתא ומלי תרוורא
דובשא חיורא ומלי נטלא בת מחווא חמרא נקידיא ונישולוקניהו כהדי הודדי וכי
בשיל נשדור בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי רביעתא דחלבא דעיזא חיוורת
וניתייפיה

טייל"א [מיל"א]. קרום
כעין הפוגע בריאה.
קר"ג כרובם.
אישטריי"ס
[אישטריי"ס]. קש
מצינוריא
[מצינוריא]. סלק קצין.
מדייריש"ש
עין
דובדבן הבר.
אינטייל"ל. שומן המעיים.
גלג"ט [גלג"ט]. כלות.
אשטרגילין
[אישטרגילין].
דלקת שקדים.
פילטרין [פילטרין].
כח-הרצית [צמח].
דרמוני"א [בבלידמוני"א].
שוקר האלפים.
פינוגרי"ו. חולבה
[גרגרת יונית]. צמח
המשמש לחבליין.
הומלור"ן. כשות.
אשטרגילין
[אישטרגילין].
דלקת שקדים.
צורירר [צורירר].
גלג"ט. כלות.
אמניק"א [אמניק"א].
כלוריר. אמוניה.
גלמ"א. חלבנה.

צברין כמין גלג"ט ובלשון רומי אשטרגילין:
חומסי כי ממרו. עלי של חמוס פילטרין טוב לרפואה זו כמין עשב שקורין ממרו בלשון
ארמי: וטיקרא דחומסי. שורש החימוס פילטרין:
עדיף. לרפואה מממרו. ממרו שבדמוני' לשון מורי: הני. חומתי וממרו: לאוקומי. החולי של
ינפח יותר מדאי: לבשולי. האצבעות שתקצץ להם שלהן לתוכן שמהא יולאה כשיבקעו אותו: פארי דריש נפ"א. סוגים גדולים שלפין למעלה
צנפה כשמרקדין: ועלפחי כעפרייהו. עדיש עם עפר שנטלשו בהן: ושכולויילא. תלתן פינוגרי': וחומרפא דכשוא. פרס צנכסות הומלורין:
כאמגוזא. כשיעור אגוז: לפסוחי. האצבעות של אשטרגילין שצבקעו ומלא הליחה: לינפח ליה. צנורינו: בנילא דיטספא. שהוא חלול
ויכנס זרע השחלים לתוכו כרשאו אחד ויניסנו נתון פיו של חולה עד הצליעה וינפח חצירו כרשאו האחר וילאו השחלים ויפלו וימנו על
החולי: לאסוקי. להעלות צמר לרפואת הניקוע: מטולא דבית הכסא. ממחת כל אננים המקודרות לצית הכסא צדנות וממוקנות כעין
מושבו: לברסם. חולי שקורין לורי"ר והוא צא מן הראש דרך החוטם: כי פיסתקא דנישדור. כשיעור גלג"ט של ארז מסס נשדור שקורין
אמוניק"א: טלנניסא דובשניתא. מלצנה מתוקה שקורין גלמ"א: תרוורא. קץ. נטלא. כלי מחזיק רביעית: חמרא נקידיא. יין ללול יפה
שאינו ארום: וכי בשיל נשדור בשיל כוליה. זה סימן יהיה לך לכשישיל הנשדור נידוע ששאר כמנין מנושלין לפי שהוא קשה:
ונטייפיה